

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
 UNDERVISNINGSMINISTERIET
 STYRELSEN FOR
 UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	August – juni 2022/23
Institution	Favrskov Gymnasium
Uddannelse	Stx
Fag og niveau	Filosofi C
Lærer(e)	Mads Lund Mikkelsen, Lasse Borg Kjerkegaard (vikar)
Hold	FiC2

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Tema 1	Eros og filosofiens begyndelse – Introforløb
Tema 2	Eksistens og køn
Tema 3	Etik
Tema 4	Social- og politisk filosofi
Tema 5	Magt, frihed og viden

Titel 1	Eros – Introforløb Underviser Mads Lund Mikkelsen
Indhold	I skoleårets første forløb har eleverne dels stiftet bekendtskab med filosofiens vigtigste spørgsmål, metoder og discipliner, dels øvet sig i selvstændigt at tænke over filosofiske spørgsmål og dertil har de også mødt et udvalg af de første og de lidt senere græske filosoffer. Eleverne har trænet at definere og sammenligne begreber, de har i refleksionsøvelser relateret begreberne til deres egen hverdag, altså trænet at bringe begreberne til anvendelse. Tematisk har tanken med forløbet været at introducere eleverne til en række af filosofiens grundproblemer og -begreber, samt at vise, hvordan antikkens problemer også i dag er grundproblemer for filosofisk tænkning. Forløbet har først kredset om de før-sokratiske filosofers forsøg på at løse det ontologiske grundproblem, om de før-sokratiske filosofers forskellige syn på erkendelse og siden om, hvorfor forandring blev set som problem og også i dag kan ytre sig som en eksistentiel udfordring. Med afsæt i den problemstilling har eleverne læst deres første primærttekst, et uddrag af Platons <i>Symposion</i>. Her har vi gennem arbejdet med systematisk tekstlæsning læst to forskellige bud på eros som mennesket drivkraft frem i Diotimas tale, hhv. den platonisk-idealistske erkendelsesstræben og den mod verden orienterede daimoniske eros. Eksempler på en verdensorienteret stræben efter det væsentlige har eleverne mødt i tekster af Thorkild Bjørnvig og Karl Ove Knausgård. Grundbegreber- og problemer har været: Forandringens problem, identitetsproblemet. Væren og intet Empirisme vs. Rationalisme Arché Monisme og dualisme. Eros (platonisk vs. ”daimonisk” eros) Materialer: Primærttekster: Uddrag af: Platons <i>Symposion</i>. Fra: Platon i udvalg II, Gyldendal 2013. Side 75 til 88 Supplerende materiale: Holm, Astrid: Den første filosofi Forlaget Systime, 1999. S. 10-23 Knausgård, Karl Ove: Foråret. Lindhardt og Ringhof, 2014. Kapitlet <i>Fylde</i>. Bjørnvig, Thorkild: Begyndelsen. Uddrag af titelessayet. Musikstykke: Forever changeless af Nils Frahm. https://www.youtube.com/watch?v=p8Z1CAw9Iso

	Artikel om nutidig metamatisk metafysik: https://videnskab.dk/forskerzonen/naturvidenskab/forsker-matematik-er-det-verden-bestaar-af-det-er-ikke-noget-vi-mennesker-har
Omfang	11 moduler af 95 minutter.
Særlige fokus-punkter	Identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejder.

Titel 2	Eksistens og køn
Indhold	Med afsæt i forandringens problem, som eleverne mødte i introforløbet, har forløbets hovedspørgsmål været spørgsmålene om, hvad mennesket er og hvordan det er til, når både verden og mennesket selv er i konstant forandring og døden er et ufravigeligt vilkår. Imidlertid startede forløbet med, at eleverne ud fra en case diskuterede, hvad mening er. Derfra har vi igennem mødet med det 20. århundredes klassiske franske eksistentia- lister mødt to bud på spørgsmålet om menneskets opgave i en grundlæggende meningsforladt verden; først hos Sartre, nøglebegreber eksistens og essens (samt frihed) og siden hos Camus, nøglebegreb det absurde. I sidste del af forløbet har vi rettet fokus på køn som eksistensens og frihedens møde med både kroppens og det sociale virkelighed. Som overgang til køn-delen af forløbet har vi læst Simone de Beauvoirs gengivelse af sin og Sartres (fælles udlægning af mødet med den Anden, og siden i primærtekst udlægningen af kvinden som objektet, som det Andet i forhold til mandens subjektivitet. Dernæst har eleverne læst introduktion til og uddrag af Seksualitetens historie af Michel Foucault, for hvem nøglen til at blive anerkendt som subjekt går gennem granskningen og definitionen af ens seksuelle identitet.

Vi endte med at diskutere de gennemgåede filosofers syn på, om mennesket kan siges at være frit eller ej.

Nøglebegreber:

Essens og eksistens

Det absurde

Frihed

Intet

Subjekt vs. Objekt, menneske vs. Ting

Fremmedgørelse

Det Andet, den Anden, andethed.

Bio-magt vs. juridisk magt.

Diskurs.

Tekster:

Primærtekster:

Uddrag af: Jean-Paul Sartre: *Eksistentialisme er humanisme*.

Fra: Alle tiders tanker, Sartre. Modtryk, 2001. Tekst 3

Uddrag af: Albert Camus: *Sisyfosmyten*.

Fra: Albert Camus: *Sisyfosmyten*: På dansk 1960 ved Helga Vang Lauridsen, 6. udgave, 2013, Gyldendal.

Uddrag af Simone de Beauvoir: *Det andet køn* (1)

Uddrag af Michelle Foucault: *Seksualitetens historie* (2)

Fra: Ragnvid, Mads: *Kærlighedens filosofi*. Side 99-101 (1) 110-113 (2)

Supplerende materiale:

Om Jean-Paul Sartre.

Fra: Holm, Astrid: *Fire menneskesyn*. Systime, 1996.

Om Albert Camus

Fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: *Refleksion – grundbog i filosofi*. Forlaget Systime 2018. Side 177-181.

Om Simone de Beauvoir: (1)

Om Michelle Foucault: (2)

Fra: Ragnvid, Mads: *Kærlighedens filosofi*. Side 97-99 (1) 107-110 (2)

Alle tiders tanker, Sartre. Kapitel ”Andethed og det dramatiske. Ego møder ego”. Modtryk, 2001.

Sang: The Smiths, *Cemetery Gates*.

Bogforside: Jada: *Vær dig selv*.

Omfang	13 moduler
Særlige fokuspunkter	Demonstrere viden og kundskaber om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund ... inden for såvel praktisk som teoretisk filosofi Demonstrere et elementært kendskab til filosofiske problemers, begrebers og teoriers idéhistoriske og systematiske sammenhæng og udvikling
Væsentligste arbejdsformer	Særlige arbejdsformer: Dialogcirkel (debat- og tekstgennemgang), fremstillings og tinderprofiler og soundtracks, fremstilling af podcast på gåtur til kirkegården, filosofisk eksperiment: mødet med de(n) anden på skolen.

Titel 4	Etik Underviser: Lasse Borg Kjerkegaard
Indhold	Vores undervisning i etik har centreret sig omkring normativ etik, med fokus på forskellige opfattelser af det gode, det onde, og den moralsk rigtige handlen. Vi har været igennem eksempler på tre klassiske skoler indenfor den normative etik (nytteetik, pligtetik, dydsetik) via primærtetekster af hhv. Bentham, Kant og Aristoteles. Ligeledes har vi trådt et skridt tilbage fra den normative etik, og inddraget meta-etikken via Nietzsche. Slutteligt har vi som aktuel case fra etikken inddraget og behandlet spørgsmålet om automatisk organdonation, med baggrund i materiale fra Etisk Råd, samt en leder fra Weekendavisen. Tekster: Primærtetekster: Jeremy Bentham (1780): <i>En Indføring i Principperne for Moral og Lovgivning</i> (uddrag) Immanuel Kant (1785): <i>Grundlæggelse af Sædernes Metafysik</i> (uddrag) Aristoteles (c. 340 f.v.t.): <i>Etikken</i> (uddrag) Alle fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: <i>Refleksion – grundbog i filosofi</i>. Forlaget Systime 2018. Side 78-81 og 84-89 Friedrich Nietzsche (1887): <i>Moralens Oprindelse</i> (uddrag) Fra: Fra: Hansen, Uffe, Gehrt-Bendixen, Maline: <i>Tanker om Ondskab</i>. Forlaget Systime, 2018, 55-65. Supplerende materiale: Sekundærtetekst om Friedrich Nietzsche. Fra: Hansen, Uffe, Gehrt-Bendixen, Maline: <i>Tanker om Ondskab</i>. Forlaget Systime, 2018, 55-65. Etisk Råd (2023): <i>Stillingtagen til Organdonation</i> (pjece, tilgængelig her: https://nationalcenterforetik.dk/Media/638106591189675212/Det%20Etiske%20R%C3%A5d%20Udtalelse%20om%20Stillingtagen%20til%20Organdonation.pdf): side 4-5 Klaus Wivel (2023): <i>En Hjertesag</i> (leder i Weekendavisen 2. februar, tilgængelig her: https://www.weekendavisen.dk/2023-5/samfund/en-hjertesag?utm_medium=Social&utm_source=Facebook#Echobox=1675350765)
Omfang	6 moduler
Særlige fokus-punkter	

Væsentligste arbejdsformer	

Titel 5	Social- og politisk filosofi Underviser: Lasse Borg Kjerkegaard
Indhold	Forløb i politisk filosofi (6 moduler) Vi har arbejdet med kernebegreberne ”frihed”, ”lighed” og ”retfærdighed”. Vi har gennemgået nuanceringer af disse kernebegreber, herunder positivt/negativ frihed samt resultat- og proceslighed. Videre har vi arbejdet med filosofisk materiale om samfundsdannelsen, kontraktteori og naturtilstanden (via Locke og Hobbes), samt hvorledes fordelingspolitik (Rawls og Nozick) kan være kampplads for forskellige afvejninger, vurderinger og opfattelser af frihed, retfærdighed og lighed. Vi har aktualiseret disse forskellige opfattelser med diskussioner af kontroversielle politiske emner, såsom topskatten. I tillæg har vi kortvarigt arbejdet med argumentationsteori, herunder almindelige fejlslutninger i den offentlige debat, og hvilken rolle filosofien kan spille, i forhold til at sikre demokratisk, regelret og fornuftig tænkning indenfor det politiske. Primærtekster: John Locke (c. 1662): <i>Anden Afhandling om Styreformen</i> (uddrag). John Rawls (1971): <i>En Teori om Retfærdighed</i> (uddrag). Robert Nozick (1974): <i>Anarki, Stat og Utopi</i> (uddrag). Alle fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: <i>Refleksion – grundbog i filosofi</i>. Forlaget Systime 2018. 78-81, 84-89, 112-125

	Thomas Hobbes (1651): <i>Leviathan</i> (uddrag). Fra: Leviathan, Jurist og Økonomforbundets Forlag. Supplerende litteratur: Martin Andersen & Claus Frederiksen (2015): Opgør med Frihedsmyten (debatindlæg i Information, 6. maj, tilgængelig her: https://www.information.dk/debat/2015/05/opgoer-frihedsmyten) Martin Ågerup (2007): Lighed er ikke per definition mere retfærdigt (kronik i information, tilgængelig både i Refleksion s. 123-125, samt her https://www.information.dk/debat/2007/12/liched-per-definition-mere-retfaerdigt) Kasper Overgaard (2014): Filosofiens Nødvendighed (kronik i Berlingske, tilgængelig her: https://www.berlingske.dk/kronikker/filosofiens-noedvendighed) Videoklip med daværende justitsminister Nick Hækkerups opsigtvækkende slutning, at overvågning giver mere frihed. https://www.youtube.com/watch?v=0ySaA1_NLb4
Omfang	6 moduler
Særlige fokus-punkter	
Væsentligste arbejdsformer	

Titel 6	Magt, teknologi, viden og frihed

Indhold	Kortere forløb i forlængelse af forløbene etik og social- og politisk filosofi. Forløbets omdrejningspunkt har dels været spørgsmålet om forholdet mellem viden, videnskab og teknologi og samfundet og dets magtforhold. Forløbet har haft en praktisk filosofisk dimension, idet vi med udgangspunkt i konsekventialismen (repræsenteret ved Kasper Lippert Rasmussen) har diskuteret transhumanismens ideer og teknologiske potentialer for at forbedre menneskekroppen og psyken. På den anden side har vi haft en teoretisk filosofisk vinkel, hvor vi med Michel Foucault har nærmet os en forståelse af forholdet mellem magt, viden og individualisering i moderne samfund – sammenfattet i ideen om det panoptiske samfund. Vi har på den baggrund diskuteret humanismen vs. transhumanismen og spørgsmålet om, hvorvidt mennesket kan adskilles klart fra teknologien eller ej. Dertil har klassen stiftet bekendtskab med standarddefinitionen af viden og med Gettier eksemplet og vi har talt om forskellen mellem et universalistisk og et historisk videnssyn. Den teoretiske og den praktiske filosofisk vinkel er blevet forenet i arbejdet med to cases; genterapi og ChatGPT idet en magtkritisk vinkel med Foucault og en teknologipositiv-vinkel med Kasper Lipperts Rasmussens konsekventialisme er blevet diskuteret og afvejet mod hinanden. Tekster: Primærtekster: Uddrag af: Michel Foucault: <i>Overvågning og straf</i>. Fra: Guldhammer-Sparsøe, Mikkel: Teknologi og filosofi 2, Kapitel Det overvågede samfund Uddrag af: Kasper Lippert-Rasmussen: <i>Ville det være dårligt, hvis vi blev bedre?</i> Fra: Guldhammer-Sparsøe, Mikkel: Teknologi og filosofi 2, s. 80-81. Supplerende materiale: Om transhumanisme. Fra: Guldhammer-Sparsøe, Mikkel: Teknologi og filosofi 2, s. 77-79 Om argumentationsteori og erkendelsesteori: Fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: Refleksion – grundbog i filosofi. Forlaget Systime 2018. Side 21-23, 220-224. Om Michel Foucault. Fra: Guldhammer-Sparsøe, Mikkel: Teknologi og filosofi 2. Kapitel Det overvågede samfund. Real cyborgs? This is already possible today. Video fra Deutsche Welle om nutidens cyborgteknologier. https://www.youtube.com/watch?v=fQQEQgugDD8 Artikel: De overflødiggjorte, fra Weekendavisen 4. maj 2023. Interview med professor i datalogi Thore Husfelt.

	Klumme: Bevidstløs viden. Center for vild analyse. Dagbladet Information, 18. februar 2023. Artikler om potentialer ved og overvejelser omkring genterapi: https://videnskab.dk/naturvidenskab/genterapi-giver-stoerre-muskler/ https://videnskab.dk/krop-sundhed/forskere-taet-paa-genterapi-kur-mod-doe-delig-sygdom/ https://videnskab.dk/krop-sundhed/genom-redigering-aabner-vi-for-eugenik-ad-bagvejen/
Omfang	5 moduler
Særlige fokus-punkter	Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner Udvide elementært kendskab til argumentationsteori: Eleverne har arbejdet med en argumentationsteoretisk analyse af Kasper Lipperts tekst ”Ville det være dårligt, hvis vi blev bedre?” Genkende og redegøre for samt vurdere etiske problemstillinger Demonstrere viden og kundskaber om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur inden for såvel praktisk som teoretisk filosofi
Væsentligste arbejdsformer	